

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VII-1263/2024

Zagreb, 18. ožujka 2024.

Na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), članka 87. alineje 1. u vezi s člankom 89. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), te članka 96. stavka 1. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor ("Narodne novine" broj 116/99., 109/00., 53/03., 69/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 120/11., 19/15., 104/15. i 98/19.), u postupku nadzora nad ustavnošću i zakonitošću izbora, Ustavni sud Republike Hrvatske objavljuje

UPOZORENJE

u povodu izjave Predsjednika Republike Hrvatske g. Zorana Milanovića da će se kandidirati na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor raspisanima odlukom Predsjednika Republike Hrvatske od 15. ožujka 2024.

1. Ustavni sud razmotrio je na sjednici održanoj 18. ožujka 2024. izjavu Predsjednika Republike Hrvatske g. Zorana Milanovića danu na konferenciji za novinare 15. ožujka 2024. da će se kandidirati na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor koji će se održati 17. travnja 2024. kao "neovisni i nestranački" kandidat na kandidacijskoj listi političke stranke Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP). Na svojoj Facebook stranici 15. ožujka 2024., što su prenijeli mediji, najavio je da će nakon izborne pobjede odstupiti sa svoje dužnosti Predsjednika Republike, a do preuzimanja nove dužnosti predsjednika Vlade Republike Hrvatske nastavljat će obnašati svoju dužnost Predsjednika Republike.

Ustavni sud razmotrio je i izjave Predsjednika Republike dane na njegovoj Facebook stranici 17. ožujka 2024. da će "ostati kandidat za premijera bez obzira na to hoće li ostati na listi SDP-a" što su također prenijeli mediji (npr. Jutarnji list, Večernji list, www.dnevnik.hr itd.)

2. Ustavni sud dužan je pravodobno upozoriti sva tijela koja na bilo koji način sudjeluju u izbornom procesu, kao i sve sudionike izbornog procesa, na neposrednu odgovornost za odluke koje donose. Te odluke moraju biti usklađene s temeljnim vrednotama hrvatske ustavne države.

3. Predsjednik Republike Hrvatske predstavlja i zastupa Republiku Hrvatsku u zemlji i inozemstvu, brine se za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti, odgovara za obranu neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske (članak 94. Ustava). Predsjednik Republike vrhovni je zapovjednik oružanih

snaga Republike Hrvatske (članak 100. stavak 1. Ustava). Predsjednik Republike raspisuje izbore za Hrvatski sabor i saziva ga na prvo zasjedanje, te povjerava mandat za sastavljanje Vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine svih zastupnika (članak 98. alineje 1. i 3. Ustava).

Članak 96. Ustava propisuje da Predsjednik Republike ne može obavljati nijednu drugu javnu ili profesionalnu dužnost, te da nakon izbora podnosi ostavku na članstvo u političkoj stranci, o čemu obavještava Hrvatski sabor. Predsjednik Republike nestranačka je osoba i dok obavlja tu dužnost ne smije sudjelovati u političkim aktivnostima nijedne političke stranke, što isključuje bilo kakvu mogućnost da Predsjednik Republike u kontekstu raspisanih parlamentarnih izbora bude kandidat na listi za izbor zastupnika ili istican kao kandidat za dužnost predsjednika Vlade Republike Hrvatske i da u tom svojstvu sudjeluje u političkoj izbornoj kampanji.

4. Kandidiranje Predsjednika Republike, dok obnaša tu dužnost, na listi bilo koje političke stranke ili nezavisne liste za izbor zastupnika u Hrvatski sabor te njegovo isticanje njega kao kandidata za predsjednika Vlade Republike Hrvatske ili neku drugu javnu ili profesionalnu dužnost, nespojivo je s njegovim ustavnim položajem i ovlastima, te načelom diobe vlasti (članak 4. Ustava).

5. Ako se, polazeći od njegovih izjava, Predsjednik Republike za vrijeme obnašanja te dužnosti kandidira za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, ili istupa u javnosti kao budući kandidat za predsjednika Vlade, mora odmah podnijeti ostavku predsjedniku Ustavnog suda, u kojem slučaju dužnost privremenog predsjednika Republike po sili Ustava preuzima predsjednik Hrvatskog sabora (članak 97. stavak 3. Ustava). Izbori za novog Predsjednika Republike moraju se održati u roku od 60 dana od dana preuzimanja dužnosti privremenog predsjednika Republike (članak 97. stavak 5. Ustava).

U slučaju ostavke Predsjednika Republike i preuzimanja dužnosti privremenog predsjednika Republike, privremeni predsjednik Republike ne može istodobno, uz obnašanje te dužnosti, biti i kandidat za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

6. Ustavni sud također podsjeća da odgovornost za pravne posljedice ustavnopravno neprihvatljivih odluka snose njihovi donositelji. Svako djelovanje odnosno ponašanje Predsjednika Republike Hrvatske protivno navedenim ustavnim zabranama i zahtjevima suprotno je Ustavu.

Imajući u vidu nastalu ustavnopravnu situaciju, Ustavni sud naglašava da će cijeli izborni proces ovih parlamentarnih izbora, od njihovog raspisivanja do proteka roka iz članka 90. u vezi s člankom 88. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, biti pod strogim nadzorom Ustavnog suda. Ako utvrdi da sudionici u izborima postupaju protivno Ustavu ili zakonu, Ustavni sud koristit će se svojim ovlastima iz članka 89. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, od obavještavanja javnosti do poništavanja svih ili pojedinih izbornih radnji i odluka, počevši od kandidacijskog postupka pa nadalje.

7. Ustavni sud poziva Predsjednika Republike i političku stranku Socijaldemokratsku partiju Hrvatske (SDP) da, sukladno ovom Upozorenju, odmah

prestanu s aktivnostima koje su suprotne Ustavu, a Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske da sukladno svojim ovlastima osigura održavanje izbornog procesa u skladu s Ustavom, zakonima i svojim obvezatnim uputama, uvažavajući stajališta iz ovog Upozorenja.

PREDSJEDNIK
dr. sc. Miroslav Šeparović, v.r.